

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO
ĮSTATYMO NR. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 12, 16, 18, 19, 21, 24, 25 IR 33
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS NEDARBO
SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1904 6, 8 IR 12 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau – Projektai)
(TAP-23-469) (TAIS Nr. 23-2414(2))**

2023-04-14 Nr.NV-881

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 12, 16, 18, 19, 21, 24, 25 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) 7 straipsnyje dėstomus Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 straipsnio pakeitimus, kuriais siūloma nuostatų „turinčiam teisę“, „slaugančiam“, „prižiūrinčiam“ vienaskaitos vartojimą keisti daugiskaita („turintiems teisę“, „slaugantiems“, „prižiūrintiems“), siūlytume papildomai įvertinti, nes toks pakeitimas suponuoja, kad ligos išmoka sergančiam šeimos nariui slaugyti arba vaikui prižiūrėti gali būti mokama ne vienam iš nurodytų subjektų (motinai (tėvui), įmotei (įtėviui), senelei (seneliui), budinčiam globotojui, globėjui ar vaiką laikinai prižiūrinčiam asmeniui, kai vaikui nustatyta laikinoji priežiūra pas fizinius asmenis ar jis yra laikinai apgyvendinamas pas fizinius asmenis) slaugančiam sergantį vaiką, o keliems iš jų, jei jie yra apdraustieji ir turi teisę gauti ligos išmoką. Siūlytume svarstyti tokio pakeitimo tikslingumą arba, siekiant aiškumo dėl minėtų nuostatų taikymo, tikslinti formuluotę, nustatant, kad ši išmoka mokama tik vienam iš tėvų (įtėvių) ar kitų vaiką slaugančių apdraustųjų asmenų, nustatytų Įstatyme, ar pan. Ši pastaba atitinkamai taikytina ir Įstatymo projektu keičiamoms Įstatymo 11¹ straipsnio 3, 4, 5 dalių nuostatomis.

2. Įvertinus tai, kad įvaikinimo atveju vaiko priežiūros atostogos suteikiamos nepaisant įvaikinto vaiko amžiaus, siūlytume įvertinti Įstatymo projektu keičiamą Įstatymo 10 straipsnio 3 dalies nuostatą ir joje nustatyto vaiko priežiūros iki 3 metų laikotarpio nustatymo poreikį, kartu peržiūrint ir analogišką reguliavimą Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 6 punkte.

3. Įstatymo projekto 6 straipsnyje (keičiant Įstatymo 9 straipsnio 3 dalį), vartojama įstatymuose neapibrėžta sąvoka „abstinencijos būklė“, nors šiuo patikslinimu įteisinamas papildomas laikino nedarbingumo suteikimo dėl priklausomybės ligų atvejis, kai ligos išmoka bus mokama (kartu nustatant ir ilgesnę jos mokėjimo trukmę (40 dienų). Siūlytina įvertinti, ar siekiant apibrėžtumo, šiuo atveju nebūtų tikslinga minėtą būklę susieti su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu (priklausomybe nuo šių medžiagų vartojimo). Pastebime, kad analogiškai abstinencijos būklė įteisinama ir kartu teikiamame *Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto* 3 straipsnyje, reguliuojant nedarbo draudimo išmokos mokėjimą.

4. Siūlome Įstatymo projekto 18 straipsnį patikslinti šiais aspektais:

4.1. Papildyti šio straipsnio pavadinimą, susiejant su reguliavimo turiniu ir nurodant jame įstatymo taikymą.

4.2. Papildomai įvertinti šio straipsnio 1 dalies išimtyje nurodytos šio straipsnio 3 dalies įsigaliojimo momentą.

4.3. Šio straipsnio 3 dalies nuostata koreguotina, įvertinus tai, kad nustatomi keli teikiamų pakeitimų įsigaliojimo terminai ir nuostatos „iki šio įstatymo įsigaliojimo“ taikymas tampa neaiškus ir netikslus.

4.4. Šio straipsnio 4 dalies nuostatą siūlome peržiūrėti iš esmės ir tiksliau suformuluoti, įvertinant tai, kad nėra aiškiai apibrėžta, kokiai asmenų grupei taikytina šios dalies antrojo sakinio nuostata „asmenims, *įgijusiems teisę į vaiko priežiūros išmoką* iki šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies įsigaliojimo“ ir kokį taikymo atgal laikotarpį šiuo atveju tokia nuostata apimtų (jei reguliavimas sietinas su atveju, kai asmuo teisę į išmoką įgijo iki 2023 m. liepos 1 d., tačiau dėl išmokos skyrimo kreipėsi po šios datos, tai tuomet taip ir siūlytume nustatyti); nepaaiškinama, kodėl išmokos dydis lyginamas su 2023 m. sausio 1 d. taikytinu bazinės socialinės išmokos dydžiu, jei laikotarpis skaičiuojamas nuo 2023 m. liepos 1 d. (siekiant reguliavimo pagrindimo, šia informacija turėtų būti pildomas aiškinamasis raštas).

4.5. Šio straipsnio 4 dalies nuostatoje vartojama santrumpa „BSI“ nėra įvesta tekste, siūlome pataisyti.

4.6. Siekiant dėstymo nuoseklumo, šio straipsnio 4 dalyje nustatomą pavedimą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniam skyriui dėl perskaičiavimo terminų ir tvarkos siūlytume dėstyti atskiroje dalyje, siūlomą nepriemokos, susidariusios dėl dydžių pasikeitimo, pervedimo terminą perkeltant į formuluotės pabaigą.

4.7. Šio straipsnio 5 dalies nuostatą reikėtų patikslinti, nes ji suprantama nevienareikšmiškai. Siūlytume įvertinti, ar, siekiant reguliavimo tikslumo ir taikymo aiškumo, vietoj žodžio „nuo“ neturėtų būti įrašytas žodis „po“ arba nuostata formuluojama taip, kad būtų aišku, ar nuostatos taikymas nukreiptas į asmenis, kuriems vaiko priežiūros išmokos buvo paskirtos 2023 metais, ar nustatomas taikymo atgal laikotarpis įtakoja ir per šį laikotarpį išmokėtų išmokų perskaičiavimą.

5. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 1 dalimi, norminis teisės aktas įsigalioja kitą dieną po oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre, jeigu pačiame teisės akte nenumatyta vėlesnė įsigaliojimo data, todėl būtų tikslinga patikslinti Projektų aiškinamajame rašte (pavyzdžiui, 4 dalies 12, 13, 15, 18 punktuose) vartojamą nuostatą „įsigalioja nuo įstatymo priėmimo“.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Tatjana Knyzienė